

Valsts vides
dienests

Vadlīnijas operatoriem atbilstoši atkritumu klasifikācijai un uzskaiti

Metodiskais materiāls operatoriem par
rīcībām vides normatīvo aktu prasību
ievērošanai un atbilstības panākšanai

2021. gada decembris

Latvijas
vides
aizsardzības
fonds

SATURS

3	Atkritumu klasifikācija
6	Atkritumu klasifikācijas piemēri
6	Tipogrāfija
8	Autoserviss
9	Dalīto atkritumu klasifikācijas piemēri (pēc veida)
9	Stikls
10	Metāls
11	Plastmasa
12	Kā noteikt atkritumu bīstamību
13	RAS ietvaros apsaimniekojamo atkritumu klasificēšana
14	Iepakojuma klasificēšana un klases maiņa šķirošanas procesā
15	Elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu klasificēšana un klases maiņa apstrādes procesā
16	Videi kaitīgo preču atkritumu klasificēšana un klases maiņa apstrādes procesā
17	Nolietoto transportlīdzekļu atkritumu klasificēšana
18	Sadzīves atkritumi

1. Atkritumu klasifikācija

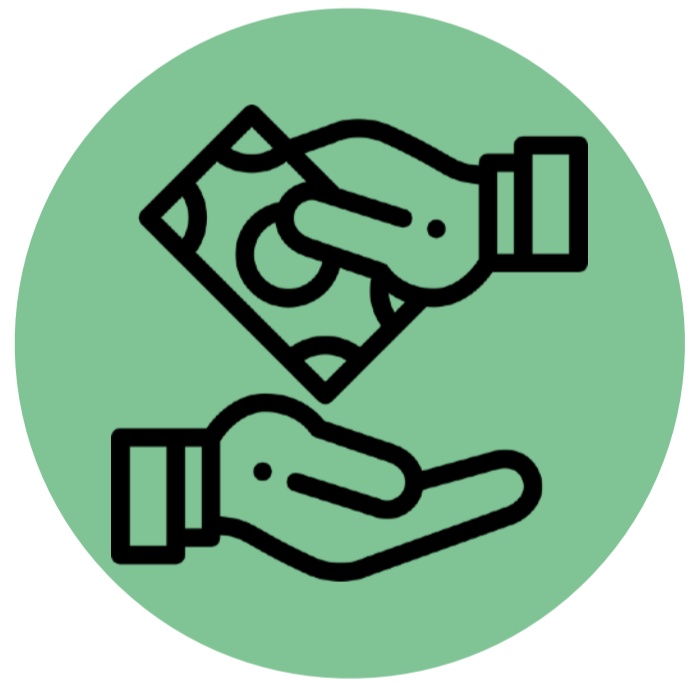
[Atkritumu apsaimniekošanas likumā](#) ir noteikta atbildība fiziskām un juridiskām personām, kuras nodrošina Latvijas teritorijā radīto atkritumu dalītu savākšanu, reģenerāciju un apglabājamo atkritumu apjoma samazināšanu, veicinot dabas resursu efektīvu izmantošanu un pāreju uz aprites ekonomiku:

A) **Atkritumu radītājs** ir ikviena fiziskā vai juridiskā persona, kuras darbība rada atkritumus (sākotnējais atkritumu radītājs) vai kura veic atkritumu priekšapstrādi, sajaukšanu vai citas darbības, kā rezultātā mainās atkritumu sastāvs vai īpašības

B) **Atkritumu valdītājs** ir ikviena fiziskā vai juridiskā persona, kura ir atkritumu radītāja, vai kuras faktiskajā varā atrodas atkritumi

C) **Atkritumu tirgotājs** ir jebkura persona, kas rīkojas savā vārdā, lai pirktu un pēc tam pārdotu atkritumus, arī tāda persona, kas nesaņem atkritumus turējumā

D) **Atkritumu apsaimniekošanas starpnieks** ir jebkura persona, kas organizē atkritumu reģenerāciju vai apglabāšanu citu personu vārdā, arī persona, kas nesaņem atkritumus turējumā

E) **Atkritumu apsaimniekotājs** ir komersants, arī atkritumu tirgotājs un atkritumu apsaimniekošanas starpnieks, kurš ir **saņēmis attiecīgu atļauju atkritumu apsaimniekošanai**

F) **Atkritumu pārstrādes vai reģenerācijas iekārtas operators** ir persona, kura apsaimnieko atkritumu pārstrādes vai reģenerācijas iekārtu un kurai saskaņā ar normatīvajiem aktiem par piesārņojumu **ir izsniegta A vai B kategorijas piesārņojošas darbības atļauja**

Atkritumu reģenerācija ir jebkura darbība, kuras galvenais rezultāts ir *atkritumu lietderīga izmantošana* ražošanas procesos vai tautsaimniecībā, aizstājot ar tiem citus materiālus, kuri būtu izmantoti attiecīgajai darbībai, vai atkritumu sagatavošana šādai izmantošanai

Atkritumus **drīkst apsaimniekot** komersants, kuram **izdota A vai B kategorijas piesārņojošās darbības atļauja** vai atkritumu apsaimniekošanas atļauja

Atkritumu dalītā savākšana ir atkritumu savākšana, **atsevišķi nodalot** atkritumus **pēc to veida un īpašībām**, lai veicinātu atkritumu sagatavošanu reģenerācijai vai apglabāšanai, kā arī reģenerāciju vai apglabāšanu.

Šādu atkritumu klasificēšanai ir jābūt **precīzai** jau pirmajā atkritumu savākšanas / klasificēšanas posmā

Apsaimniekojamie atkritumi (tai skaitā arī dalīti vākti) ir **jāklasificē** atbilstoši MK 19.04.2011. noteikumos Nr.302 "[Noteikumi par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus](#)" paredzētajam atkritumu klases kodam.

Standartizēts atkritumu klasifikators nodrošina visaptverošu atkritumu sarakstu, kurš tiek izmantots visā Eiropas Savienībā.

Klasifikatora struktūra

Klasifikators sastāv no 20 nodaļām, kurās iekļauti atkritumi no dažādām nozarēm, procesiem un veidiem. Katrā nodaļā iekļauti atbilstošie atkritumu pamatveidi, kas sagrupēti pēc nozares, procesa vai atkritumu tipa.

Atkritumu bīstamība klasifikatorā tiek norādīta ar " * "

Visiem atkritumiem piemēro atbilstošu atkrituma klasi (sešu ciparu skaitli) un nosaukumu. **Piemērs:**

(170106)	Betona, ķieģeļu, flīžu, dakstiņu, keramikas maisījumi vai atsevišķas frakcijas, kuras satur bīstamas vielas (bīstams)
----------	--

N.pk.	Nodaļa	Grupa	Klase	Atkrituma nosaukums	Bīstamība
748.			161106	Citu (izņemot metalurģiskos procesus) procesu izolācijas materiālu un refraktoru atkritumi, kuri neatbilst 161105 klasei	
749.	17			Būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumi (tai skaita no piesārņotām vietām izrakta augsne)	
750.		1701	170101	Betons, ķieģeļi, flīzes, kārniņi, keramika	
751.			170102	Betons	
752.			170103	Ķieģeļi	
753.			170106	Flīzes, kārniņi un keramika	
754.				Betona, ķieģeļu, flīžu, dakstiņu, keramikas maisījumi vai atsevišķas frakcijas, kuras satur bīstamas vielas	*
755.			170107	Betona, ķieģeļu, flīžu, dakstiņu, keramikas maisījumi, kuri neatbilst 170106 klasei	
756.				Koks, stikls, plastmasa	
757				Koks	

Atkritumiem sākotnēji piešķirto klasi nevar mainīt tos savācot, reģistrējot, pārvadājot vai nosūtot citam uzņēmumam!

Atkritumu klasi nevar mainīt bez piemērotas darbības. Atkritumu klases maiņai ir jābūt pierādītai ar veikto atkritumu apsaimniekošanas darbību!

Atkritumu klases noteikšana

Atkritumu klasifikatora piemērošanas soļi:

1. solis

Nosakiet atkritumu izcelsmi saskaņā ar nosacījumiem, kas aprakstīti 1.- 12. vai 17. -20.nodaļā, nosakiet atbilstošo 6 ciparu klases kodu. Šajā posmā nenosaka kodu, kas beidzas ar 99

2. solis

Ja saskaņā ar attiecīgajiem nosacījumiem nav iespējams noteikt atbilstošu kodu, atkritumu identificēšanai izmanto 13., 14. un 15. nodaļu.

3. solis

Ja neviens no šiem kodiem nav piemērots, atkritumus klasificē saskaņā ar 16.nodaļas nosacījumiem

4. solis

Ja atkritumus nav iespējams klasificēt arī saskaņā ar 16.nodaļas nosacījumiem, tad tiem tiek piešķirts klase 99 (citi atkritumi), kuru norāda tajā saraksta sadaļā, kas minēta saistībā ar 1.posmā minētajām darbībām

Atkritumu klasifikatorā noteiktās nodaļas

Nr.	Nodaļas nosaukums
1	Izrakteņu izpētes, ieguves un karjeru izstrādes, fizikālās un ķīmiskās apstrādes atkritumi
02	Lauksaimniecības, dārzkopības, akvakultūras, mežsaimniecības, medniecības un zvejniecības, pārtikas ražošanas un apstrādes atkritumi
03	Kokapstrādes un papīra, kartona, celulozes, plākšņu un mēbeļu ražošanas atkritumi
04	Ādu un kažokādu apstrādes un tekstilrūpniecības atkritumi
05	Naftas produktu attīrīšanas, dabasgāzes attīrīšanas un ogļu pirolītiskās apstrādes atkritumi
06	Neorganiskās ķīmijas tehnoloģisko procesu atkritumi
07	Organiskās sintēzes tehnoloģisko procesu atkritumi
08	Pārklāšanas līdzekļu (krāsu, laku un stiklveida emalju), līmju, ķītu, tepju un tipogrāfijas krāsu ražošanas, sagatavošanas, piegādes un izmantošanas atkritumi
09	Fotorūpniecības atkritumi
10	Termisko procesu atkritumi
11	Metālu un citu materiālu virsmu ķīmiskās apstrādes un pārklāšanas procesu atkritumi, krāsaino metālu hidrometalurģijas atkritumi
12	Metālu un plastmasu formēšanas, kā arī virsmu fizikālās un mehāniskās apstrādes atkritumi
17	Būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumi (tai skaitā no piesārņotām vietām izrakta augsne)
18	Cilvēku un dzīvnieku veselības aprūpes un ar to saistīto pētījumu atkritumi (izņemot virtuvju un ēdnīcu atkritumus, kuru rašanās nav tieši saistīta ar veselības aprūpi)
19	Atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu, notekūdeņu attīrīšanas iekārtu un ūdensapgādes saimniecības atkritumi
20	Sadzīvē radušies atkritumi (mājsaimniecību atkritumi un tiem līdzīgi tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumu un iestāžu atkritumi), arī atsevišķi savāktie atkritumu veidi

SOLIS

Ar atkritumu **izcelsmi** (process, no kura nāk atkritumi) saistītās nodaļas

SOLIS

Ar atkritumu **veidu** saistītās nodaļas

SOLIS

Nodaļa atkritumiem, kas citur sarakstā nav norādīti

13	Eļļu atkritumi (izņemot pārtikas eļļas un 05, 12 un 19 nodaļā minētās eļļas)
14	Par šķīdinātājiem, aukstumnesējiem un propelentiem lietoto organisko vielu atkritumi (izņemot 07 un 08 nodaļu)
15	Izlietotais iepakojums, citur neminēti absorbenti, slaucīšanas materiāls, filtru materiāls un aizsargtērpi

16	Citur katalogā neminēti atkritumi
----	-----------------------------------

2. Atkritumu klasifikācijas piemēri

Dalīto atkritumu klasifikācijas piemēri (pēc izcelsmes avota)

Tipogrāfija

Radīto atkritumu klasificēšanas piemērs tipogrāfijas darbībai – poligrāfijas produkcijas ražošanas uzņēmumam, kurā notiek iespiešanas procesi, tiražēšana, druka, pēcapstrāde – laminēšana, brošēšana, glancēšana, līmēšana, produkcijas iepakojšana u.c darbības. Uzņēmumā ir biroja telpas ar atbilstošu tehniku.

1. Poligrāfijas produkcijas izgatavošana

Nodaļa	08	Pārklāšanas līdzekļu (krāsu, laku un stiklveida emalju), līmju, ķītu, tepju un tipogrāfijas krāsu ražošanas, sagatavošanas, piegādes un izmantošanas atkritumi	Norāde par atkritumu bīstamību	Piemēri
Grupa	0803	Tipogrāfijas krāsas ražošanas, sagatavošanas, piegādes un izmantošanas atkritumi		
klase	080307	Tipogrāfijas krāsu un ūdeni saturošas nogulsnes		
klase	080308	Tipogrāfijas krāsu un ūdeni saturoši notekūdeņi		
klase	080312	Bīstamas vielas saturošas tipogrāfijas krāsas atkritumi	*	
klase	080313	Tipogrāfijas krāsas atkritumi, kuri neatbilst 080312 klasei		
klase	080314	Bīstamas vielas saturošas tipogrāfijas krāsas nogulsnes	*	
klase	080315	Tipogrāfijas krāsas nogulsnes, kuras neatbilst 080314 klasei		
klase	080316	Kodināšanas šķīdumu atkritumi	*	
klase	080317	Bīstamas vielas saturošas iespiedkrāsas atkritumi	*	
klase	080318	Iespiedkrāsas atkritumi, kas neatbilst 080317 klasei		
klase	080319	Disperģēta eļļa	*	
Nodaļa	20	Sadzīvē radušies atkritumi (mājsaimniecību atkritumi un tiem līdzīgi tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumu un iestāžu atkritumi), arī atsevišķi savāktie atkritumu veidi		
Grupa	2001	Atsevišķi savāktie atkritumu veidi (izņemot 1501 grupu) N.B! Šis neattiecas uz iepakojumu!		
klase	200101	Papīrs un kartons		papīra atgriezumi
kase	200139	Plastmasa		laminēšanas, glancēšanas atkritumi

2. Izejmateriālu un produkcijas iepakojums

Nodaļa	15	Izlietotais iepakojums, citur neminēti absorbenti, slaucīšanas materiāls, filtru materiāls un aizsargtērpi	Norāde par atkritumu bīstamību	Piemēri
Grupa	1501	Iepakojums (ieskaitot atsevišķi savāktu sadzīvē radīto izlietoto iepakojumu)		
klase	150101	Papīra un kartona iepakojums		
klase	150102	Plastmasas iepakojums		
klase	150103	Koka iepakojums		
klase	150104	Metāla iepakojums		
klase	150105	Kompozītmateriālu iepakojums		
klase	150106	Jauktais iepakojums N.B! Ja iepakojumu nav iespējams nošķirt pēc materiāla veida, tad to var savākt nešķirotu (neiekļaujot stikla iepakojumu).		
klase	150107	Stikla iepakojums		
klase	150109	Auduma iepakojums		
klase	150110	Iepakojums, kurš satur bīstamu vielu atlikumus vai ir ar tām piesārņots	*	Izlietotā bīstamo vielu (krāsu, šķīdumu) tara

3. Biroja darbība

Nodaļa	20	Sadzīvē radušies atkritumi (mājsaimniecību atkritumi un tiem līdzīgi tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumu un iestāžu atkritumi), arī atsevišķi savāktie atkritumu veidi	Norāde par atkritumu bīstamību	Piemēri
Grupa	2003	Citi sadzīves atkritumi		
klase	200301	Nešķiroti sadzīves atkritumi		
Grupa	2001	Atsevišķi savāktie atkritumu veidi (izņemot 1501 grupu)		
klase	200101	Papīrs un kartons		biroja papīrs
klase	200108	Bioloģiski noārdāmi virtuves atkritumi		
klase	200121	Luminiscentās spuldzes un citi dzīvsudrabu saturoši atkritumi (bīstami)	*	
klase	200123	Hlorfluorūdeņražus saturošas nederīgas iekārtas	*	ledusskapji, dzesēšanas iekārtas
klase	200135	Bīstamus komponentus saturošas nederīgas elektriskās un elektroniskās iekārtas, kuras neatbilst 200121 un 200123 klasei	*	datori, monitori
klase	200136	Citas nederīgas elektriskās un elektroniskās iekārtas, kuras neatbilst 200121, 200123 un 200135 klasei		printeri, skaneri, papīra smalcinātāji
klase	200133	Baterijas un akumulatori, kas iekļauti 16 06 01, 16 06 02 vai 16 06 03 klasē, un nešķirotas baterijas un akumulatori, kas satur šīs baterijas	*	baterijas no pultīm, uc nešķirotas baterijas
klase	200134	Baterijas un akumulatori, kuri neatbilst 200133 klasei		baterijas no pultīm, uc nešķirotas baterijas
Nodaļa	15	Izlietotais iepakojums, citur neminēti absorbenti, slaucīšanas materiāls, filtru materiāls un aizsargtērpi		
Grupa	1501	Iepakojums (ieskaitot atsevišķi savāktu sadzīvē radīto izlietoto iepakojumu)		
klase	150101	Papīra un kartona iepakojums (piem. kancelejas preču iepakojums, IT preču iepakojums)		
klase	150102	Plastmasas iepakojums		ūdens iepakojums, birojā lietoto preču plastmasas (plēvju) iepakojumi, IT preču "polsterējums" iepakojumā
klase	150105	Kompozītmateriālu iepakojums		
klase	150106	Jauktais iepakojums N.B! Ja iepakojumu nav iespējams nošķirt pēc materiāla veida, tad to var savākt nešķirotu (neiekļaujot stikla iepakojumu).		
klase	150107	Stikla iepakojums		

Autoserviss

Dalītās atkritumu šķirošanas piemērs autoservisa darbībai.

nodaļa	16	Citur katalogā neminēti atkritumi	Norāde par atkritumu bīstamību	
grupa	1601	Dažāda veida nolietoti transportlīdzekļi, arī nolietoti satiksmē neizmantojami transportlīdzekļi, to sadalīšanas atkritumi, transportlīdzekļu apkopes atkritumi (izņemot 13 un 14 nodaļu, kā arī 1606 un 1608 grupu)		
klase	160103	Nolietotas riepas		
	160104	Nolietoti transportlīdzekļi	*	
	160107	Eļļas filtri	*	
	160108	Dzīvsudrabu saturoši komponenti	*	
	160109	PHB vai PHT saturoši komponenti	*	
	160110	Eksplozīvi komponenti (piemēram, drošības spilveni)	*	
	160111	Azbestu saturošas bremžu uzlikas	*	
	160112	Bremžu uzlikas, kuras neatbilst 160111 klasei		
	160113	Bremžu šķidrums (bīstami)	*	
	160114	Antifrīza šķidrums, kurš satur bīstamas vielas	*	
	160115	Antifrīza šķidrums, kurš neatbilst 160114 klasei		
	160117	Melnie metāli		
	160118	Krāsainie metāli		
	160119	Plastmasa		
	160120	Stikls		
	160121	Citi bīstamie komponenti, kuri neatbilst 160107, 160108, 160109, 160110, 160111, 160113 un 160114 klasei	*	
	160222	Citur neminēti komponenti		
grupa	1606	Baterijas un akumulatori		
klase	160601	Svina akumulatori	*	
nodaļa	20	Sadzīvē radušies atkritumi (mājsaimniecību atkritumi un tiem līdzīgi tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumu un iestāžu atkritumi), arī atsevišķi savāktie atkritumu veidi		
grupa	2001	Atsevišķi savāktie atkritumu veidi (izņemot 1501 grupu)		
	200133	Baterijas un akumulatori, kas iekļauti 16 06 01, 16 06 02 vai 16 06 03 klasē, un nešķīrotas baterijas un akumulatori, kas satur šīs baterijas	*	
	13	Eļļu atkritumi (izņemot pārtikas eļļas un 05, 12 un 19 nodaļā minētās eļļas)		
	1301	Hidraulisko eļļu atkritumi		
	130111	Sintētiskās hidrauliskās eļļas	*	
	130112	Bioloģiski viegli noārdāmas hidrauliskās eļļas	*	
	130113	Citas hidrauliskās eļļas	*	
	1302	Motoreļļu, pārnesumu eļļu un smēreļļu atkritumi		
	130206	Sintētiskās motoreļļas, pārnesumu eļļas un smēreļļas	*	
	130207	Bioloģiski viegli noārdāmas motoreļļas, pārnesumu eļļas un smēreļļas	*	
	130208	Citas motoreļļas, pārnesumu eļļas un smēreļļas	*	
	1305	Eļļas un ūdens maisījuma atdalīšanas iekārtu atkritumi		notekūdeņu attīrīšana
	130506	Eļļas un ūdens atdalīšanas iekārtu naftas produkti	*	
	130507	Eļļains ūdens no eļļas un ūdens atdalīšanas iekārtām	*	
	15	Izlietotais iepakojums, citur neminēti absorbenti, slaucīšanas materiāls, filtru materiāls un aizsargtērpi		
	1501	Iepakojums (ieskaitot atsevišķi savāktu sadzīvē radīto izlietoto iepakojumu)		
	150110	Iepakojums, kurš satur bīstamu vielu atlikumus vai ir ar tām piesārņots	*	arī papīra un plastmasas iepakojumi, kas atnāk kopā ar pasūtītajām rezerves daļām
	1502	Absorbenti, filtru materiāli, slaucīšanas materiāls, aizsargtērpi		
	150202	Absorbenti, filtru materiāli (tai skaitā citur neminēti eļļu filtri), slaucīšanas materiāls un aizsargtērpi, kuri ir piesārņoti ar bīstamām vielām (bīstami)	*	

3. Dalīto atkritumu klasifikācijas piemēri (pēc veida)

Stikls

Piemērs: atkritumu veids – STIKLS (**klase 200102**)

Nodaļa: 20 – Sadzīvē radušies atkritumi (mājsaimniecību atkritumi un tiem līdzīgi tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumu un iestāžu atkritumi), arī atsevišķi savāktie atkritumu veidi

Grupa: 2001 – Atsevišķi savāktie atkritumu veidi (izņemot 1501 grupu)

Klase: 200102 – Stikls

Jāpārlicinās vai uz stikla atkritumiem attiecas konkrētās nodaļas, grupas un klases nosaukums:

- atkritumiem jābūt no stikla;

- jābūt mājsaimniecību atkritumiem vai tiem līdzīgiem;

- jābūt savāktiem atsevišķi (lai būtu 2001 grupas tvērumā);

- atkritumi nedrīkst būt stikla iepakojums, jo iepakojums no 2001 grupas ir izslēgts un uz stikla iepakojumu jāattiecina 15 nodaļas klasifikācija

Klasifikatorā iekļauti ieraksti, kas attiecas uz **stikla atkritumiem**, bet kas savākti atbilstoši to izcelsmei, tādēļ piemērojot šīs klases ir jābūt pārlicinātiem, ka piešķirtā atkritumu klase ir atbilstoša:

Solis	Nodaļa	Grupa	Klase
A	10 Termisko procesu atkritumi	1011 Stikla un stikla produktu ražošanas atkritumi	101112 Stikla atkritumi, u.c.
	17 Būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumi	1702 Koks, stikls, plastmasa	170202 Stikls
	19 Atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu, notekūdeņu attīrīšanas iekārtu un ūdensapgādes saimniecības atkritumi	1912 Atkritumu mehāniskās apstrādes (piemēram, šķirošana, sasmalcināšana, sablīvēšana, briketēšana) atkritumi	191205 Stikls
	20 Sadzīvē radušies atkritumi (mājsaimniecību atkritumi un tiem līdzīgi tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumu un iestāžu atkritumi), arī atsevišķi savāktie atkritumu veidi	2001 Atsevišķi savāktie atkritumu veidi (izņemot 1501 grupu)	200102 Stikls
B	15 Izlietotais iepakojums, citur neminēti absorbenti, slaucīšanas materiāls, filtru materiāls un aizsargtērpi	1501 Iepakojums (ieskaitot atsevišķi savāktu sadzīvē radīto izlietoto iepakojumu)	150107 Stikla iepakojums
C	16 Citur katalogā neminēti atkritumi	1601 Dažāda veida nolietoti transportlīdzekļi, arī nolietoti satiksmē neizmantojami transportlīdzekļi, to sadalīšanas atkritumi, transportlīdzekļu apkopes atkritumi	160120 Stikls

Metāls

Piemērs atkritumu veids – dažādas izcelsmes metāli, krāsainie un melnie metāli, metāllūžņi

Solis	Nodaļa	Grupa	Klase
A	02 Lauksaimniecības, dārzkopības, akvakultūras, mežsaimniecības, medniecības un zvejniecības atkritumi	0201 Lauksaimniecības, dārzkopības, akvakultūras, mežsaimniecības, medniecības un zvejniecības atkritumi	020110 Metāla atkritumi
	10 Termisko procesu atkritumi	1002 Čuguna un tērauda ražošanas atkritumi	100201 Izdedžu apstrādes atkritumi
			100202 Neapstrādāti izdedži
		100210 Plāva	
		1005 Cinka metalurģijas atkritumi	100501 Izdedži (primārās un sekundārās kausēšanas)
	11 Metālu un citu materiālu virsmu ķīmiskās apstrādes un pārklāšanas procesu atkritumi, krāsaino metālu hidrometalurģijas atkritumi	1105 Karstās galvanizācijas atkritumi	100511 Izdedži un sārņi, kuri neatbilst 100510 klasei
			110501 Ciets cinks
	12 Metālu un plastmasu formēšanas, kā arī virsmu fizikālās un mehāniskās apstrādes atkritumi	1201 Metālu un plastmasu formēšanas, kā arī virsmu fizikālās un mehāniskās apstrādes atkritumi	110502 Cinka pelni
			120101 Melno metālu pulēšanas un formēšanas atkritumi
			120102 Melno metālu putekļi un cietās daļiņas
			120103 Krāsaino metālu pulēšanas un formēšanas atkritumi
	17 Būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumi (tai skaitā no piesārņotām vietām izrakta augsne)	1704 Metāli (arī sakausējumi)	120104 Krāsaino metālu putekļi un cietās daļiņas
			170401 Varš, bronza, misiņš
			170402 Alumīnijs
			170403 Svins
			170404 Cinks
			170405 Čuguns un tērauds
			170406 Alva
			170407 Jaukti metāli
	19 Atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu, notekūdeņu attīrīšanas iekārtu un ūdensapgādes saimniecības atkritumi	1901 Atkritumu sadedzināšanas atkritumi vai pirolīzes atkritumi	170411 Kabeļi, kuri neatbilst 170410 klasei
190102 No izdedžiem atdalītie melnie metāli			
1910 Metālus saturošu atkritumu griešanas, sasmalcināšanas atkritumi			
191001 Čuguna un dzelzs atkritumi			
191002 Krāsaino metālu atkritumi			
20 Sadzīvē radušies atkritumi (mājsaimniecību atkritumi un tiem līdzīgi tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumu un iestāžu atkritumi), arī atsevišķi savāktie atkritumu veidi	2001 Atsevišķi savāktie atkritumu veidi (izņemot 1501 grupu)	191202 Melnie metāli	
		191203 Krāsainie metāli	
B	15 Izlietotais iepakojums, citur neminēti absorbenti, slaucīšanas materiāls, filtru materiāls un aizsargtērpi	1501 Iepakojums (ieskaitot atsevišķi savāktos sadzīvē radīto izlietoto iepakojumu)	200140 Metāli
			150104 Metāla iepakojums
C	16 Citur katalogā neminēti atkritumi	1601 Dažāda veida nolietoti transportlīdzekļi, arī nolietoti satiksmē neizmantojami transportlīdzekļi, to sadalīšanas atkritumi, transportlīdzekļu apkopes atkritumi	160106 Automašīnu vraki, kuri nesatur šķidrumus un citus bīstamus komponentus (arī kuģu vraki)
			160117 Melnie metāli (visas transportlīdzekļu komponentes, izņemot pašu vraku)
			160118 Krāsainie metāli

Plastmasa

Piemērs atkritumu veids – plastmasas izstrādājumi un iepakojumi

Solis	Nodaļa	Grupa	Klase
A	02 Lauksaimniecības, dārzkopības, akvakultūras, mežsaimniecības, medniecības un zvejniecības, pārtikas ražošanas un apstrādes atkritumi	0201 Lauksaimniecības, dārzkopības, akvakultūras, mežsaimniecības, medniecības un zvejniecības atkritumi	020104 Plastmasas atkritumi (izņemot iepakojumu)
	07 Organiskās sintēzes tehnoloģisko procesu atkritumi	0702 Plastikātu, sintētiskā kaučuka un mākslīgās šķiedras ražošanas, sagatavošanas, piegādes un izmantošanas tehnoloģisko procesu atkritumi	070213 Plastmasas atkritumi
	17 Būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumi	1702 Koks, stikls, plastmasa	170203 Plastmasa 170204 Koks, stikls vai plastmasa, kas sastāv no bīstamām vielām vai ir ar tām piesārņota (bīstami)
	19 Atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu, notekūdeņu attīrīšanas iekārtu un ūdensapgādes saimniecības atkritumi	1912 Atkritumu mehāniskās apstrādes (piemēram, šķirošana, sasmalcināšana, sablīvēšana, briketēšana) atkritumi	191204 Plastmasa un gumija
	20 Sadzīvē radušies atkritumi (mājsaimniecību atkritumi un tiem līdzīgi tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumu un iestāžu atkritumi), arī atsevišķi savāktie atkritumu veidi	2001 Atsevišķi savāktie atkritumu veidi (izņemot 1501 grupu)	200139 Plastmasa
B	15 Izlietotais iepakojums, citur neminēti absorbenti, slaucīšanas materiāls, filtru materiāls un aizsargtērpi	1501 Iepakojums (ieskaitot atsevišķi savāktu sadzīvē radīto izlietoto iepakojumu)	150102 Plastmasas iepakojums
C	16 Citur katalogā neminēti atkritumi	1601 Dažāda veida nolietoti transportlīdzekļi, arī nolietoti satiksmē neizmantojami transportlīdzekļi, to sadalīšanas atkritumi, transportlīdzekļu apkopes atkritumi	160119 Plastmasa

4. Kā noteikt atkritumu bīstamību

Bīstamie atkritumi ir atkritumi, kuriem piemīt viena vai vairākas īpašības, kas padara tos bīstamus cilvēka dzīvībai un veselībai, videi, kā arī personu mantai un kas atbilst atkritumu klasifikatorā noteiktajām bīstamo atkritumu kategorijām.

Atkritumus uzskata par bīstamiem, ja tiem piemīt vismaz viena no [Eiropas Komisijas regulas Nr. 1357/2014](#) pielikumā minētajām īpašībām.

Informācija par atkritumu klasificēšanu un bīstamo īpašību novērtēšanu: [Eiropas Komisijas paziņojums – Tehniski norādījumi par atkritumu klasificēšanu \(2018/C 124/01\)](#)

Jautājumi, kas palīdzēs noskaidrot atkritumu bīstamību

- 1) Vai atkritumi ir mājsaimniecības atkritumi?
- 2) Vai atkritumus iespējams klasificēt saskaņā ar atkritumu klasifikatoru?
- 3) Vai ir zināms atkritumu sastāvs? Vai to ir iespējams noteikt?
- 4) Vai atkritumu sastāvā ir bīstamas vielas (piem. informācija Drošības datu lapā)?
- 5) Vai ir kāds iemesls uzskatīt atkritumus par bīstamiem?
- 6) Vai atkritumiem raksturīgas kādas no bīstamo atkritumu īpašībām, kas apzīmētas ar kodiem no H1 līdz H14?

Aizliegts bīstamos atkritumus sajaukt vai atšķaidīt ar citām ķīmiskajām vielām vai ķīmiskajiem produktiem, lai tajos samazinātu sākotnējo bīstamas ķīmiskas vielas koncentrāciju līdz tādām līmenim, lai [šie atkritumi nebūtu klasificējami kā bīstamie atkritumi](#). (Nosaka MK noteikumi Nr. 113 "Atkritumu un to pārvadājumu uzskaites kārtība".)

Atkritumu apsaimniekotājam, reģenerācijas/pārstrādes iekārtu operatoram

Apstrādājot bīstamus atkritumus īpaši jāvērs uzmanība uz komponentēm, kuros paliek bīstamas vielas. **Nav pieļaujams, ka pēc bīstamu atkritumu apstrādes nepamatoti pazūd bīstamība.**

Piemēram – apstrādājot "Bīstamus komponentus saturošas nederīgas elektriskās un elektroniskās iekārtas (klase 200135*)" izejošā plūsmā tiek norādīti atkritumi, kuri nav bīstami – 191202, 191204, 191205, 191212, nenorādot bīstamās komponentes.

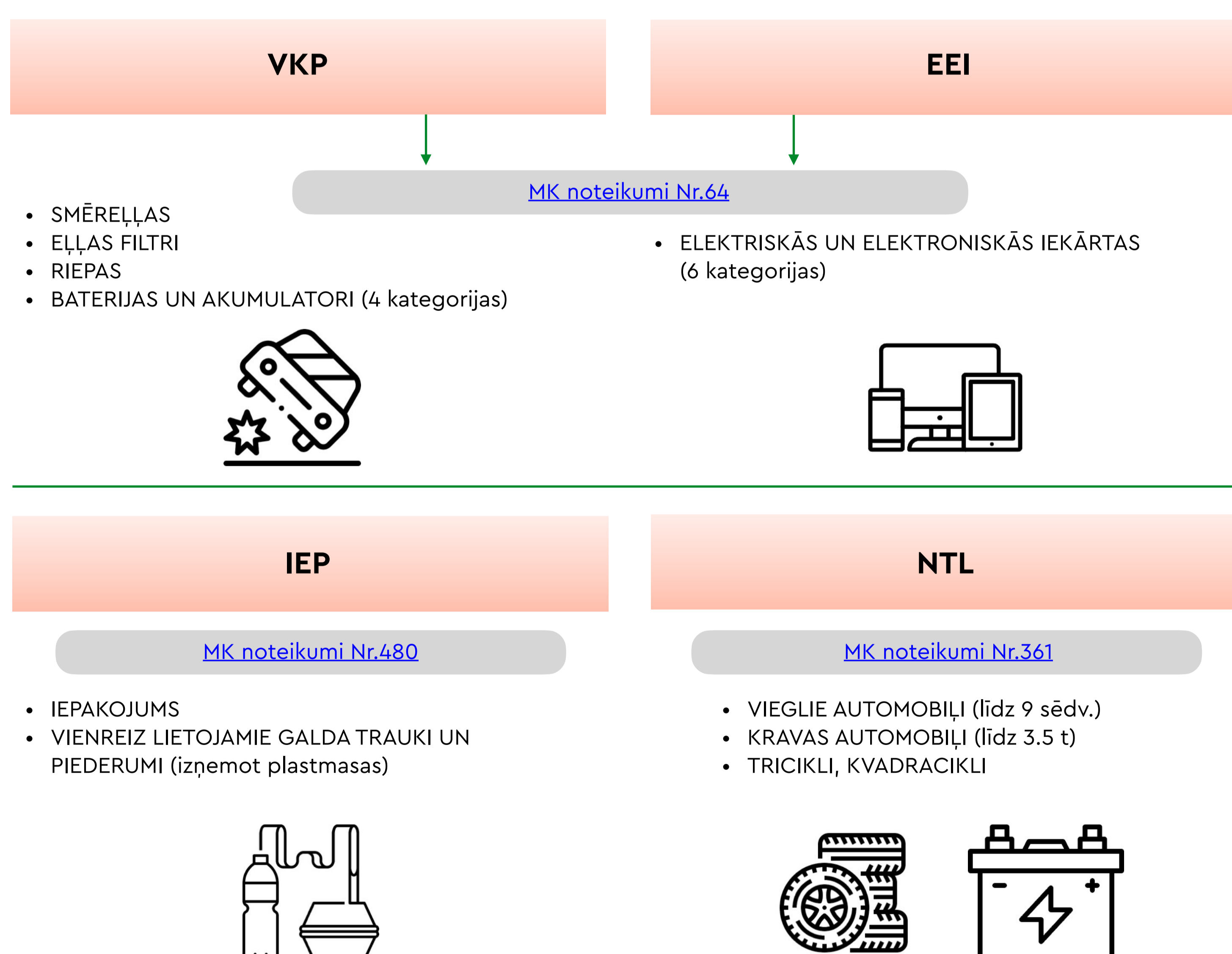
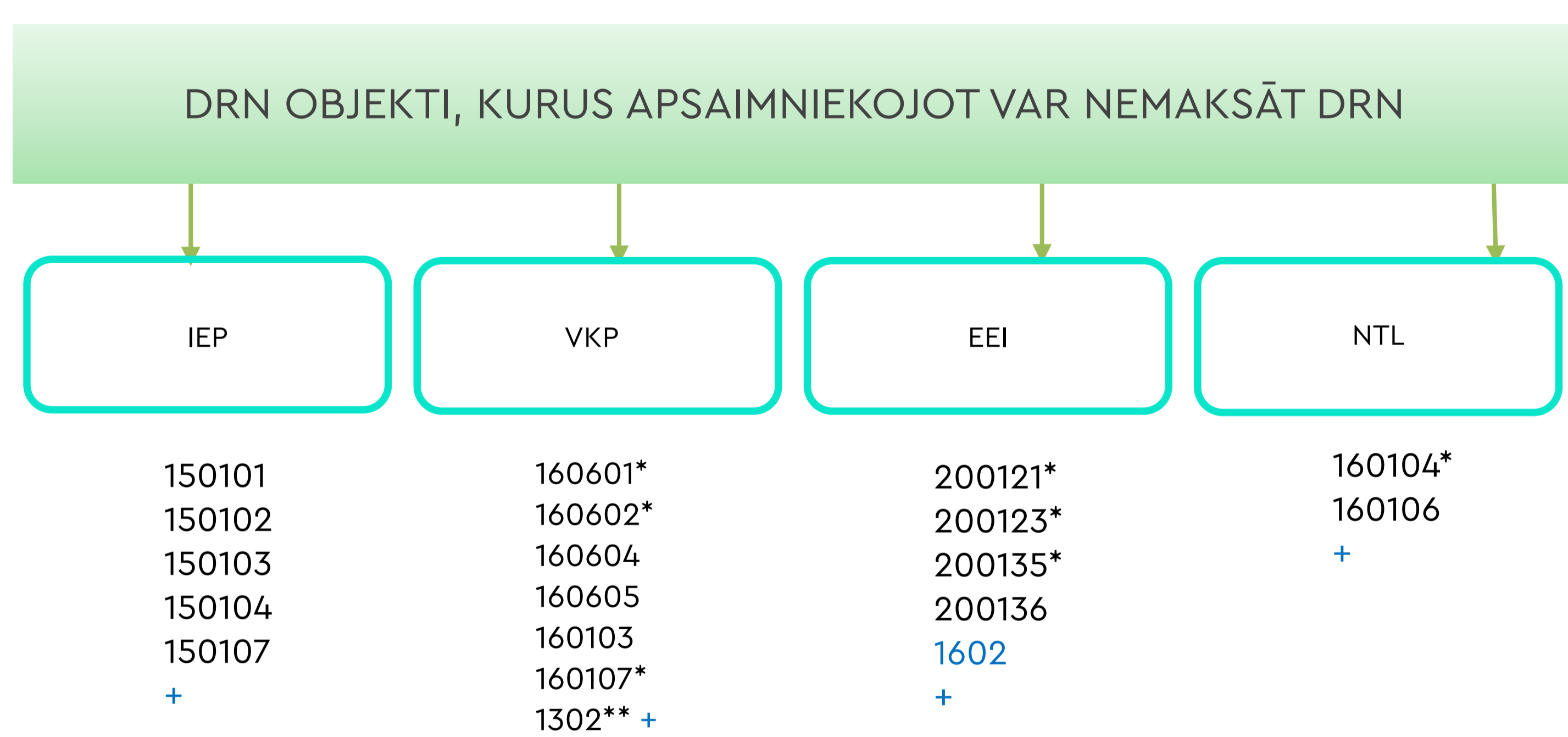
5. RAS ietvaros apsaimniekojamo atkritumu klasificēšana

Ražotāja paplašinātās atbildības sistēma (RAS) ir pasākumu komplekss, kura ietvaros preces ražotājam ir finansiāla atbildība vai finansiāla un organizatoriska atbildība par savas tirgū laistās preces un iepakojuma atkritumu efektīvu apsaimniekošanu. Svarīgi izsekot pilnu atkritumu plūsmu – no savākšanas Latvijā no tiešiem atkritumu radītājiem līdz brīdim, kad atkritumus vairs nekvalificē par atkritumiem.

Par preces ražotāju tiek uzskatīta juridiska persona, kura pirmā ievē vai realizē valstī preces un iepakojumu, kas apliekams ar dabas resursu nodokli (datlīdzētāk [Dabas resursu nodokļa 3.un 4.pantā](#))

Dabas resursu nodokļa likuma mērķis ir palielināt komersantu motivāciju apsaimniekot tādu preču un iepakojuma veidus, kurus apsaimniekojot var saņemt atbrīvojumu no nodokļa samaksas. Nodrošinot normatīvajos aktos noteikto atkritumu apsaimniekošanu, tiek īstenots **ražotāja paplašinātās atbildības princips**, atbilstoši kuram ražotājs nodrošina savā atbildībā esošo preču un iepakojuma apsaimniekošanu, kad tās kļūst par atkritumiem.

RAS ietvaros apsaimniekojamo atkritumu klasificēšana

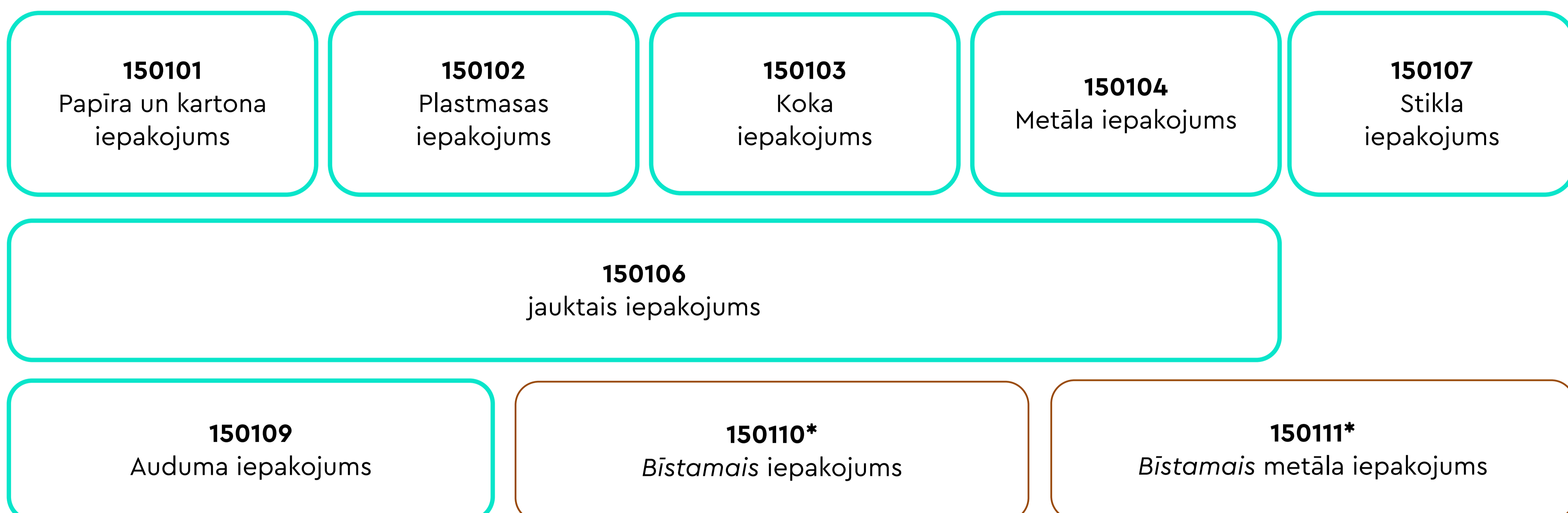
! Dalīti vākti sadzīves atkritumi (piemēram 200101, 200139, 200138, 200140, 200102) nav iepakojums un **nav attiecināmi uz RAS.**

! Metāli 200140 (metāla priekšmeti, spaiņi, katli, karotes u.c.) **nav** iepakojums, **nav** metāls no EEI, **nav** metāls no NTL vraka, **nav** metāls no eļļas filtriem un **nav attiecināms uz RAS.**

6. Iepakojuma klasificēšana un klases maiņa šķirošanas procesā

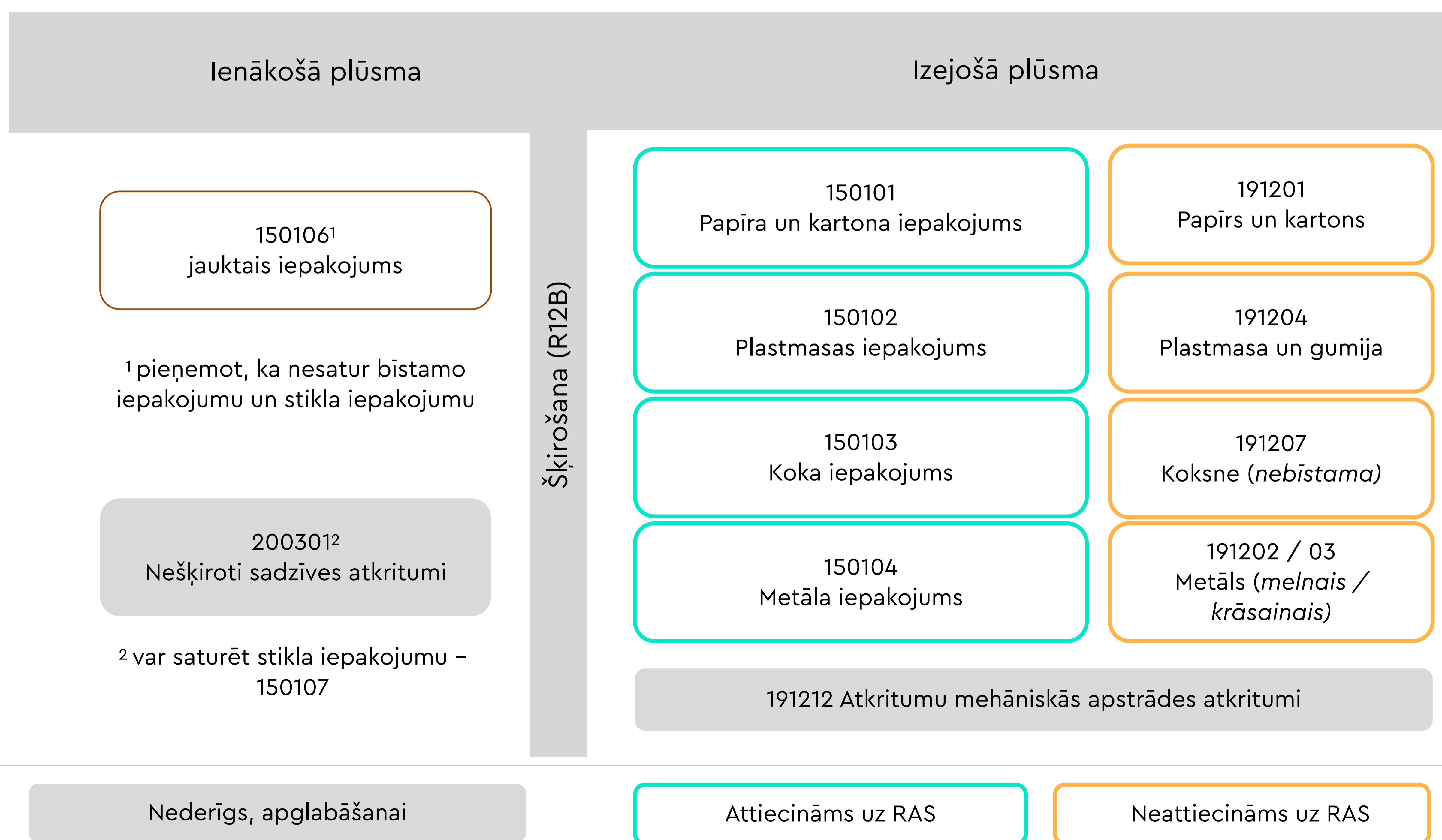
Iepakojuma klasificēšana:

Dalīti vāktam iepakojumam jāpiešķir 1501 grupas kods!

1501 grupas atkritumi var saturēt nelielu daļu citu atkritumu

Nepiešķir 2001 grupas kodu, jo šajā nodaļā jau pateikts – izņemot 1501 grupu!

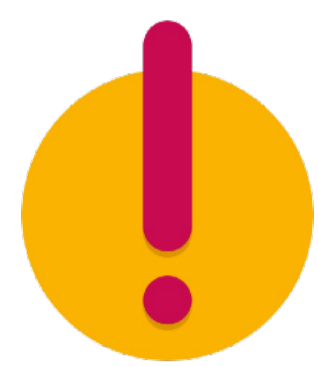
Piemēram:

Ienākošā plūsma: 150101 Papīra un kartona iepakojums (ar minimālu piejaukumu)

Ja ienākošā plūsma **150101 Papīra un kartona iepakojums** nesatur piejaukumus, tad var nepāršķīrot un nodot pārstrādei, bet, ja nepieciešams pāršķīrot, tad piejaukumus, kas nav iepakojums – klasificē kā atkritumus no **1912 grupas**:

- Šķīrojam **150101 Papīra un kartona iepakojums** = 1912 grupas atkritumi + **150101 Papīra un kartona iepakojums**
- Nešķīrojam **150101 Papīra un kartona iepakojums** = **150101 Papīra un kartona iepakojums**

7. Elektrisko un elektronisko iekārtu (EEI) atkritumu klasificēšana un klases maiņa apstrādes procesā

EEI nedrīkst nodot kopā ar citiem atkritumu veidiem

EEI nevar klasificēt kā 200140 (metāli) klases atkritumus

EEI atkritumu klasificēšana pirms apstrādes

Dalīti vāktu EEI atkritumu) neizjauktā veidā) klasificēšana:	Temperatūras maiņas iekārtas	Ekrāni, Monitori >100 cm2	Spuldzes	Liela izmēra iekārtas	Maza izmēra iekārtas	Mazas IT un telekomunik. iekārtas
Kategorija:	1	2	3	4	5	6
Mājsaimniecību atkritumi, bīstami	200123*	200135*	200121*	200135*	200135*	200135*
Mājsaimniecību atkritumi, nebīstami	X	X	200136-LED	200136	200136	200136
Komerčiālie atkritumi, bīstami	160211*	160213*	X	160213*	160213*	160213*
Komerčiālie atkritumi, nebīstami	X	X	X	160214	160214	160214

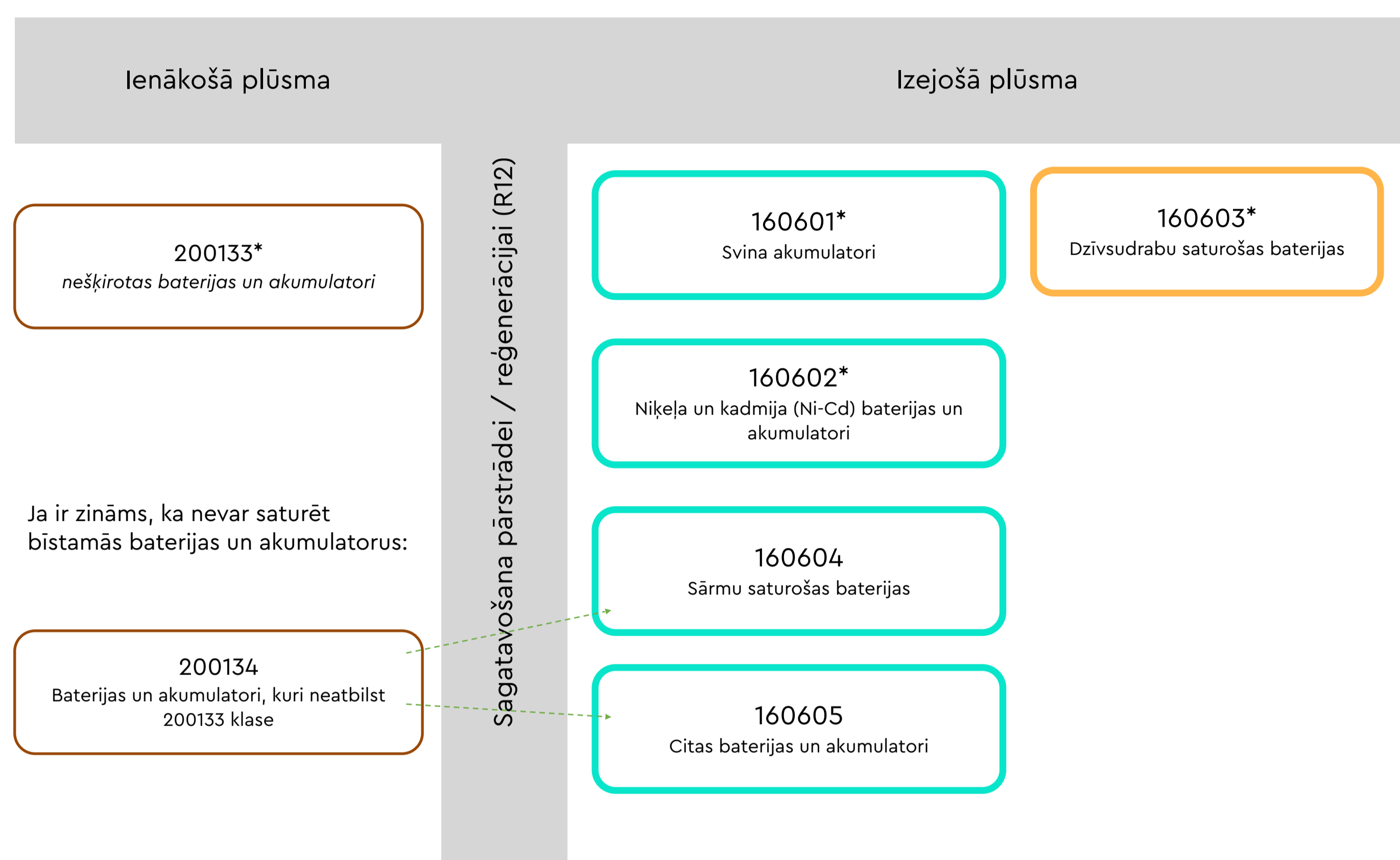
EEI apstrādē (R12) iegūtu komponentu klasificēšana*

Ienākošā plūsma		Demontāža:
EEI atkritumi nedalītā veidā: 200121* 200123* 200135* 200136* 160210* (PCB) 160211* 160212* (Azbestu) 160213* 160214*	Sagatavošana pārstrādei / reģenerācijai	1406* Aukstumnesēji uc
		191204 Plastmasa
		0803* Tonera kasetnes (tipogrāfiju iekārtām)
		191205 Stikls
		160209* PHB vai PHT komponentes
		191206*/07 Koksne
		160215* Bīstamas detaļas
		170411 Kabeļi (būvniecības kods)
		160216 Nebīstamas detaļas
		1606 Baterijas un akumulatori - attiecināmi uz VKP sistēmu
191202 / 03 Metāls (melns / krāsainais)		
191211*/12 Apstrādes atkritumi		

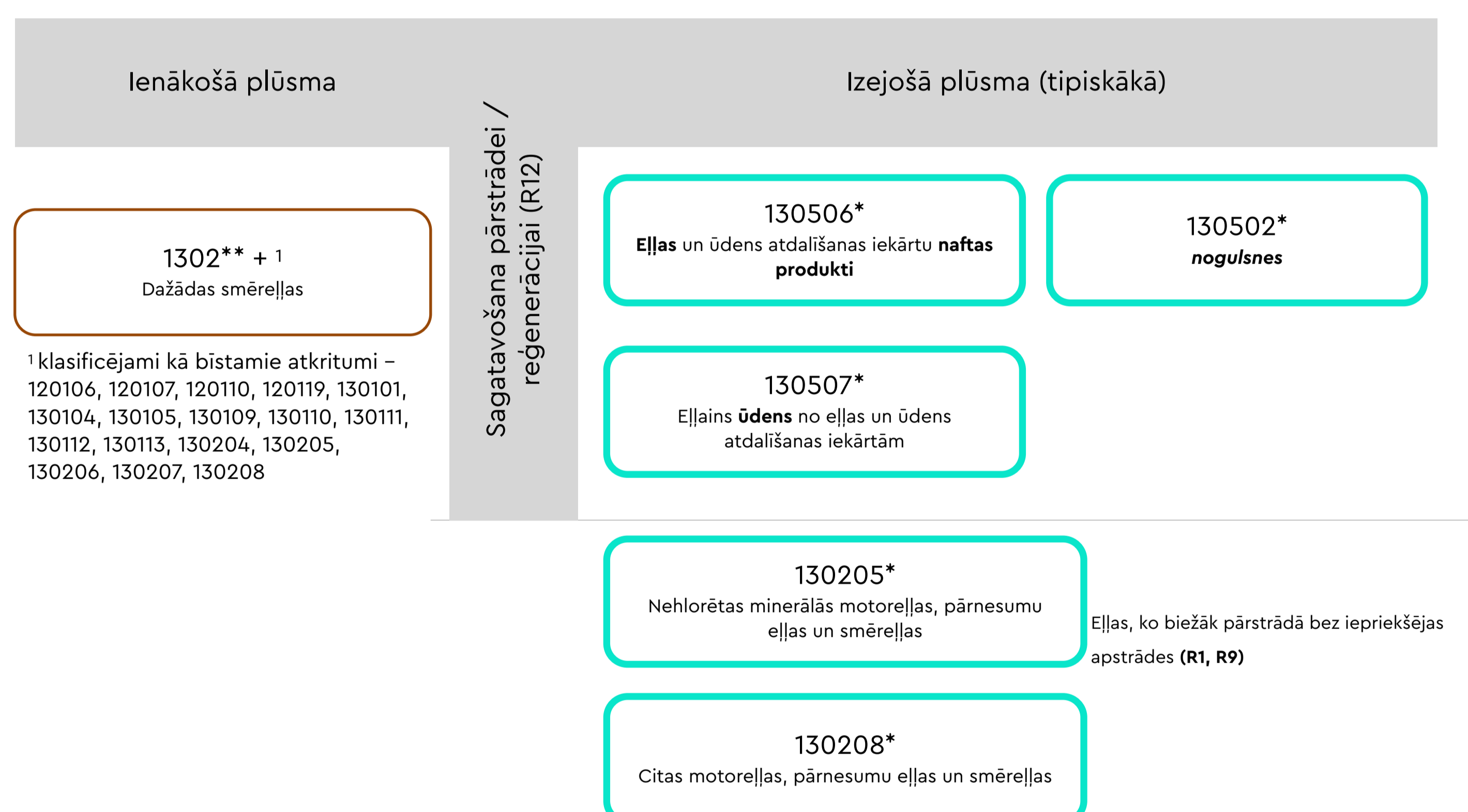
*Spuldzes un lampas, kas savāktas kā citu EEI kategoriju komponentes nav uzskaitāmas kā 3.kategorijas spuldzes.

8. Videi kaitīgo preču (VKP) atkritumu klasificēšana un klases maiņa apstrādes procesā

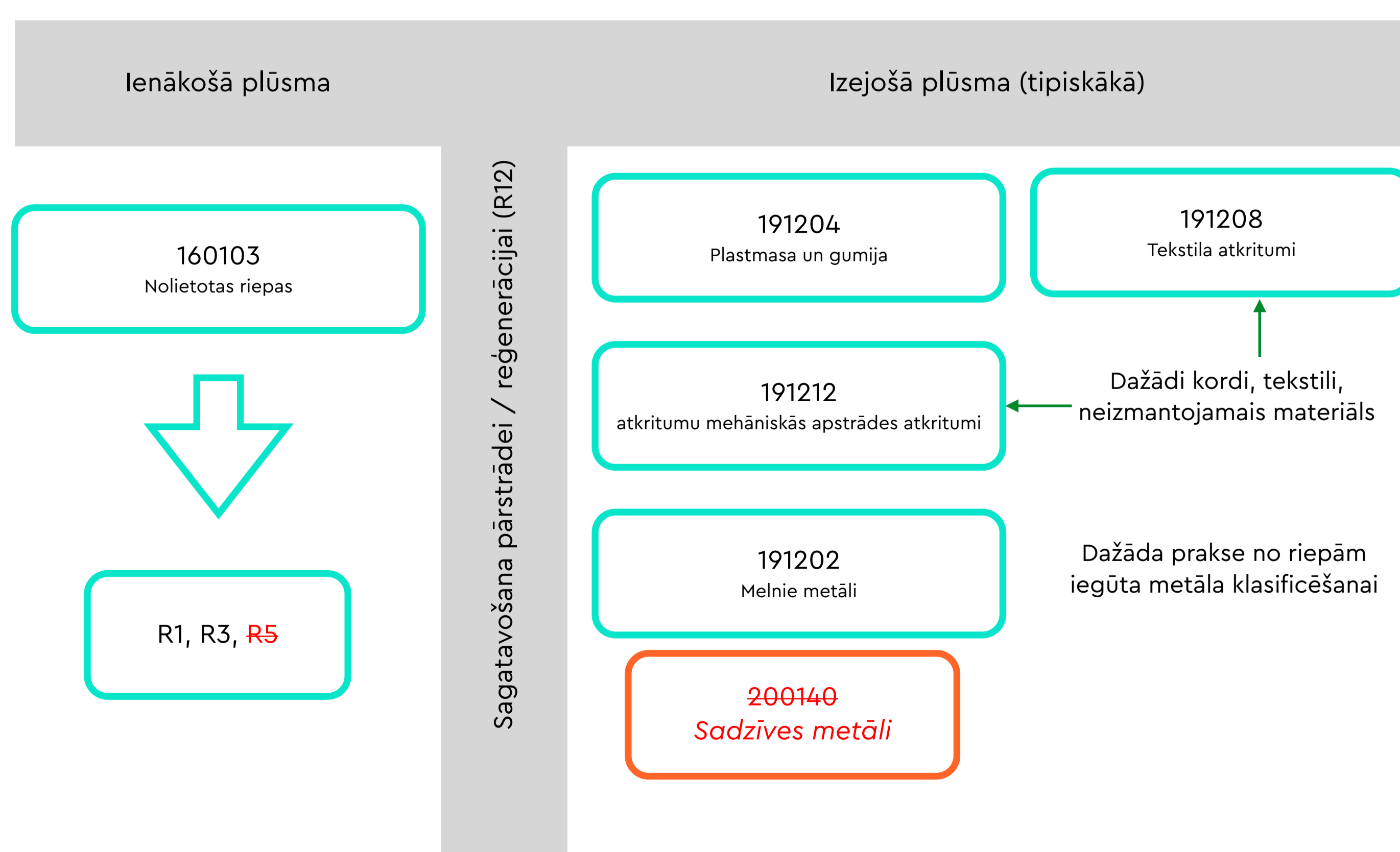
Baterijas un akumulatori

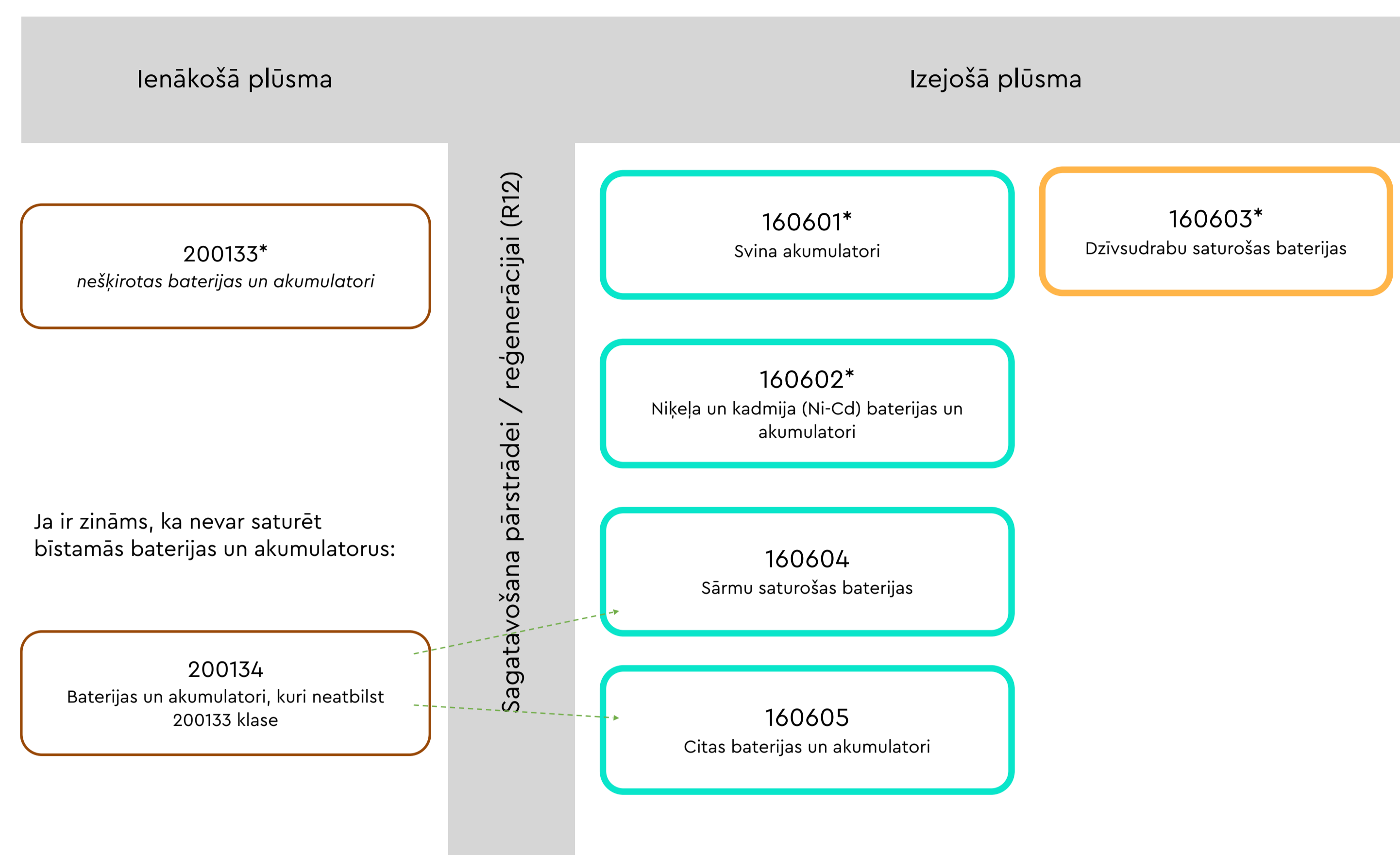
Smēreļļas

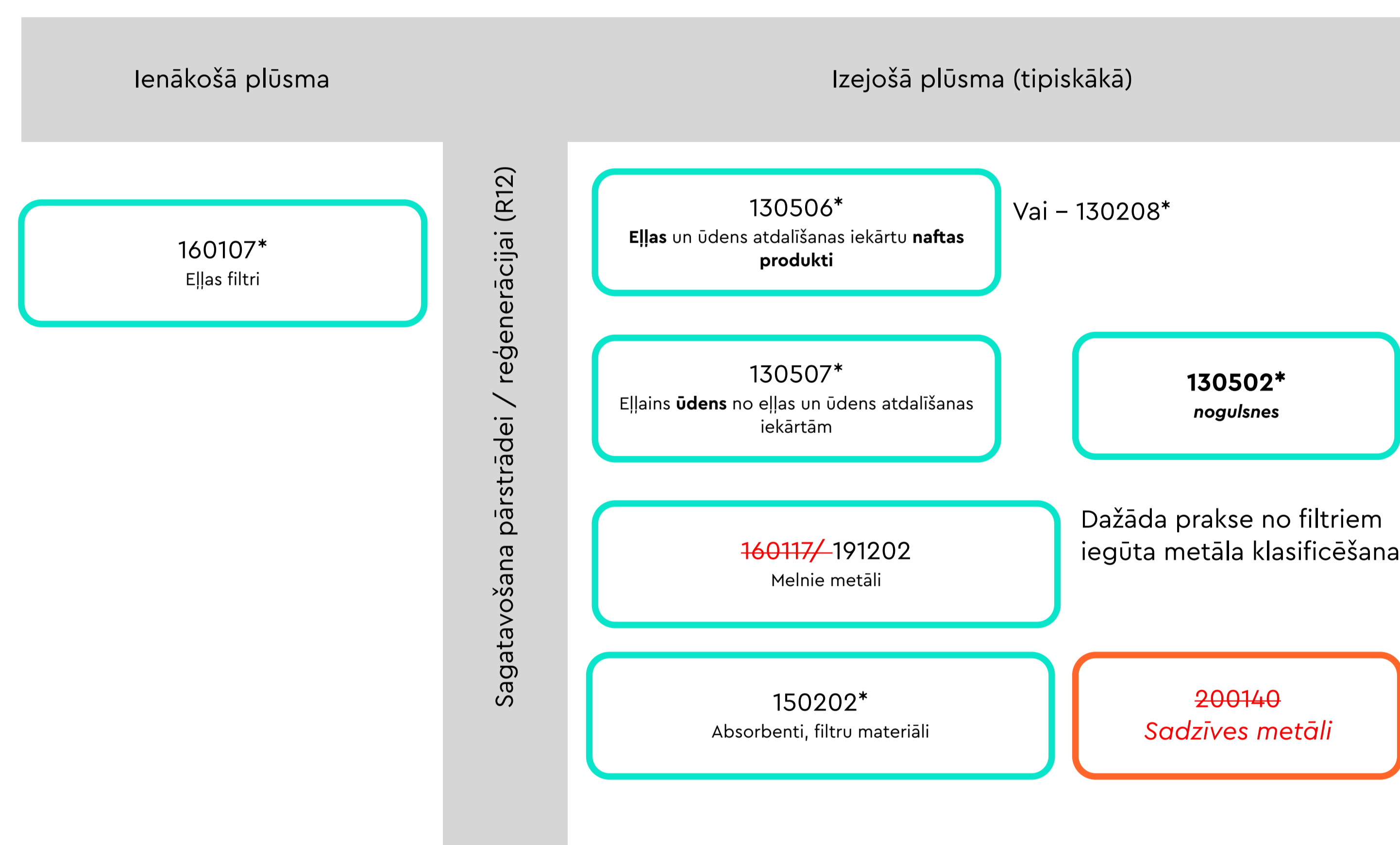
Riepas

Svina akumulatori

Eļļas filtri

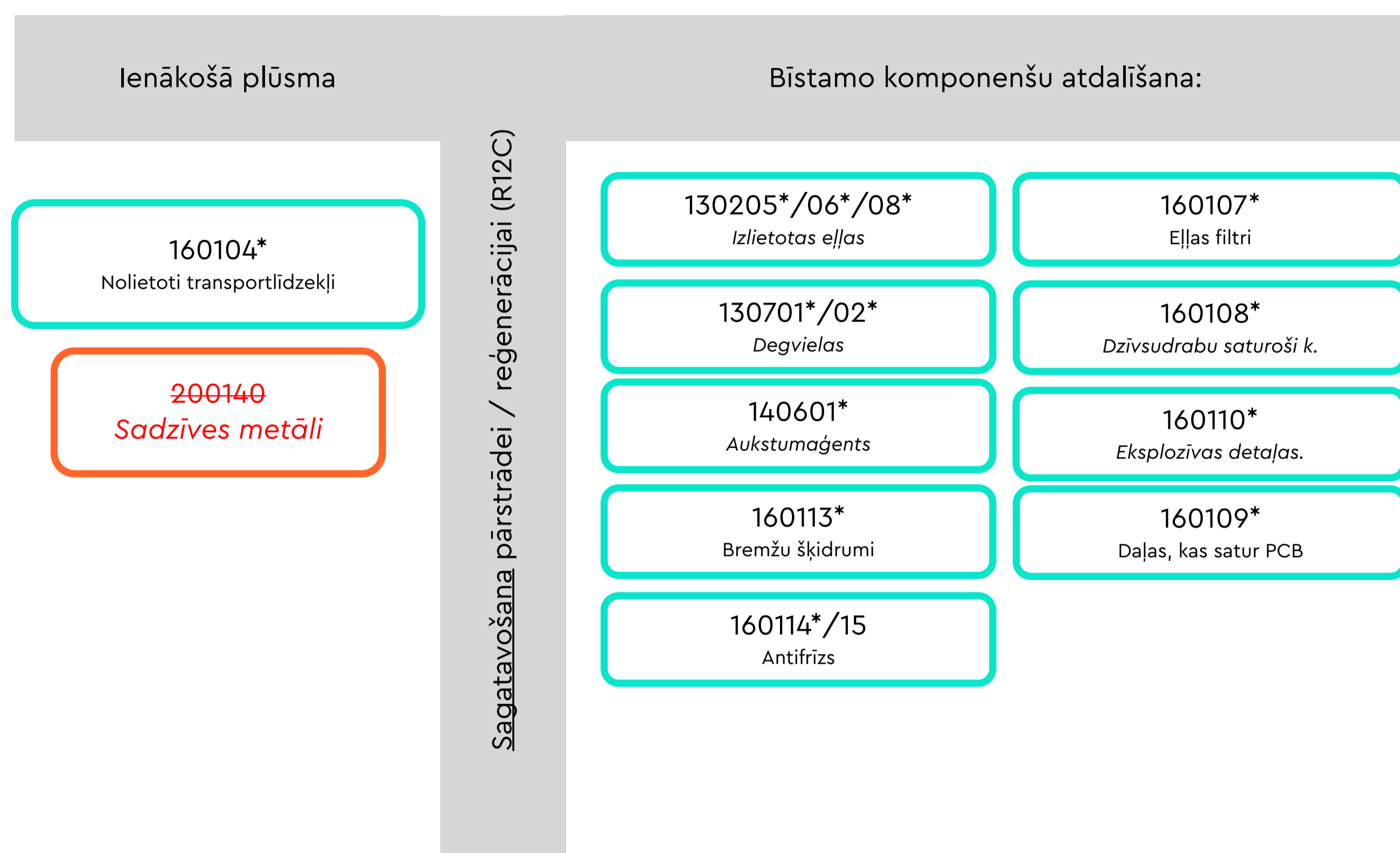
! Atbildība par riepām, smēreļļām, eļļas filtriem un svina akumulatoriem ir attiecināma uz atkritumu plūsmu, kas rodas auto servisā kā rezerves daļu nomaiņa.

! Transportlīdzekļu sastāvdaļas, kuras nodotas likvidācijai kopā ar transportlīdzekli, tiek apsaimniekotas NTL RAS ietvaros.

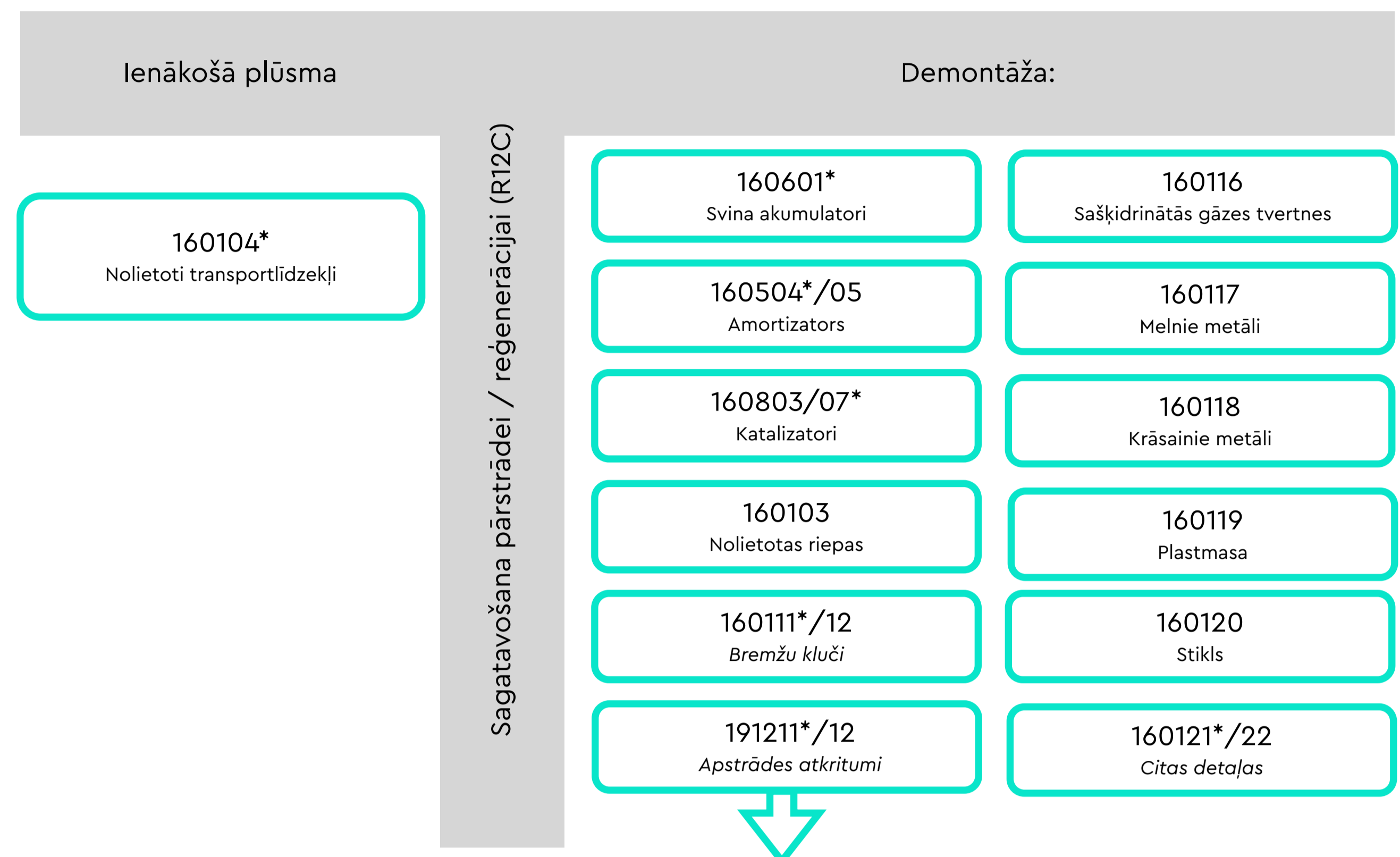

9. Nolietoto transportlīdzekļu (NTL) atkritumu klasificēšana

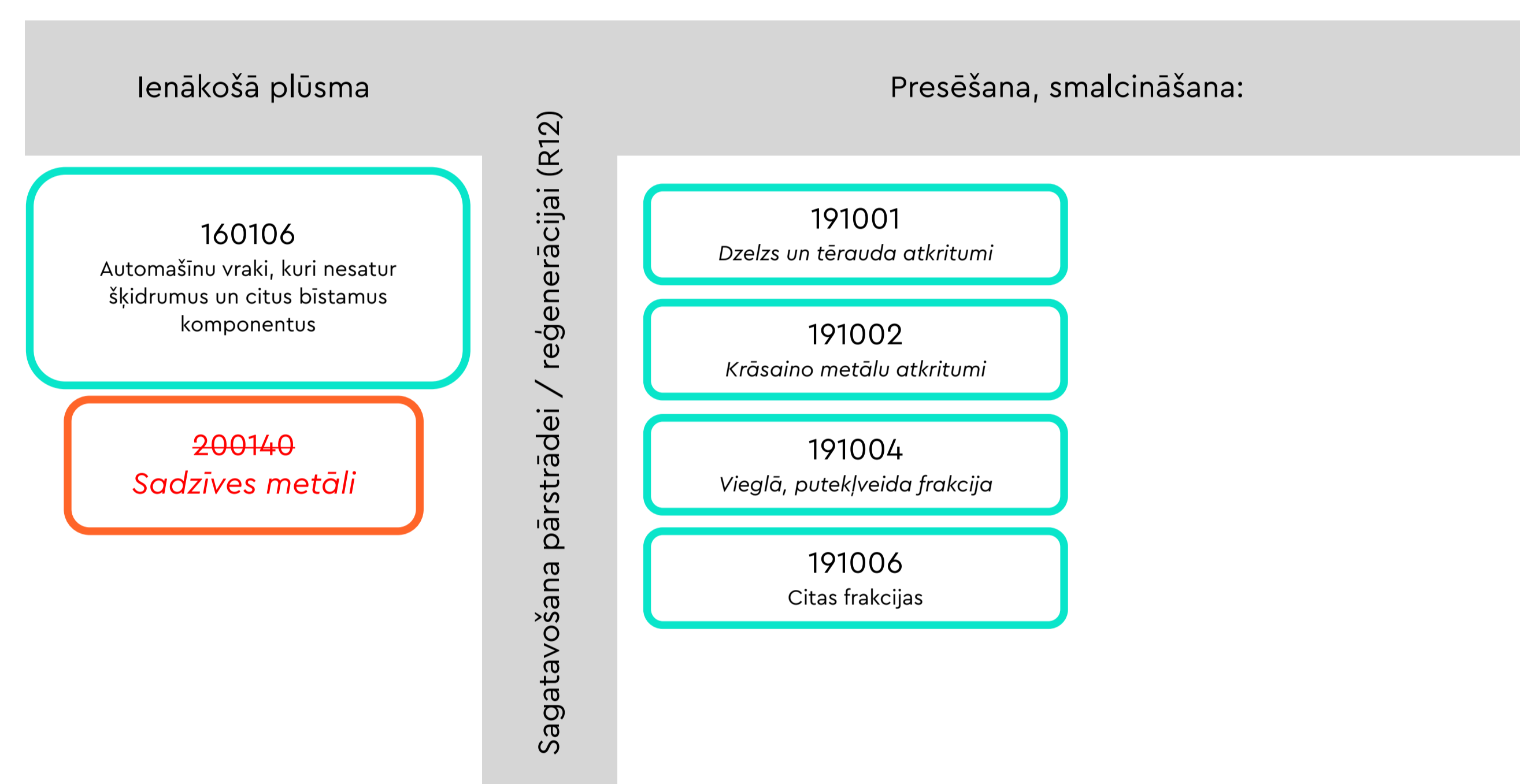
1) Bīstamo komponentu atdalīšana

2) Demontāža

3) Presēšana

NTL klasificēšana pa grupām notiek saskaņā ar MK noteikumi Nr.135 "[Noteikumi par nolietotu transportlīdzekļu pārstrādi un apstrādes uzņēmumiem noteiktajām vides prasībām](#)"

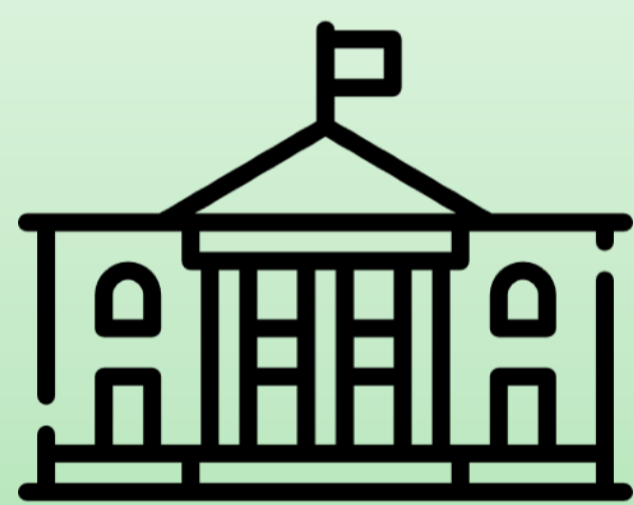
NTL materiālu un sastāvdaļu veids	Atkritumu klase	Apraksts
Akumulatori	1606	Baterijas un akumulatori
Šķidrums (izņemot degvielu)	1301	Hidraulisko eļļu atkritumi
	1302	Motoreļļu, pārnesumu eļļu un smēreļļu atkritumi
	1303	Izolācijas un siltumnesēju eļļu atkritumi
	1305	Eļļas un ūdens maisījuma atdalīšanas iekārtu atkritumi
	1308	Citi eļļu atkritumi
	1406	Organisko šķidrīnātāju, aukstumnesēju, putu un aerosolu propelentu atkritumi
	160113*	Bremžu šķidrums
	160114*	Antifrīza šķidrums, kurš satur bīstamas vielas
	160115*	Antifrīza šķidrums, kurš neatbilst 160114 klasei
	160121*	Citi bīstamie komponenti, kuri neatbilst 160107, 160108, 160109, 160110, 160111, 160113 un 160114 klasei
Eļļas filtri	160222	Citur neminēti komponenti
	160199	Citi šīs grupas atkritumi
Eļļas filtru apstrādes procesā rodas:	160107*	Eļļas filtri
Citi materiāli (izņemot degvielu), kas rodas kaitīgo vielu iznīcināšanas procesā	130506* vai 130208*, 130507*, 130502*, 160117, 150202*	
	160108*	Dzīvsudrabu saturoši komponenti
	160109*	PHB vai PHT saturoši komponenti
	160110*	Eksplozīvi komponenti (piemēram, drošības spilveni)
	160111*	Azbestu saturošas bremžu uzlikas
160121*	Citi bīstamie komponenti, kuri neatbilst 160107, 160108, 160109, 160110, 160111, 160113 un 160114 klasei	
Katalizatori	1608	Izlietoti katalizatori
Metāla detaļas (ieskaitot vrakus, kas sagatavoti sasmalcināšanai)	160117	Melnie metāli
	160106	Automašīnu vraki, kuri nesatur šķidrumus un citus bīstamus komponentus (attīrīti vraki, kuriem var piemērot pārstrādes kodu R4)
Krāsaino metālu detaļas	160118	Krāsainie metāli
Riepas	160103	Nolietotās riepas
Lielā izmēra plastmasas detaļas	160119	Plastmasa
Stikls	160120	Stikls
Citi materiāli, kas rodas demontāžas procesā	160112	Bremžu uzlikas, kuras neatbilst 160111 klasei
	160222	Citur neminēti komponenti
	160199	Citi šīs grupas atkritumi

10. Sadzīves atkritumi

Sadzīves atkritumi — nešķiroti atkritumi un dalīti savākti atkritumi no mājsaimniecībām, tai skaitā papīrs un kartons, stikls, metāli, plastmasa, bioloģiskie atkritumi, koksne, tekstilmateriāli, iepakojums (izņemot terciārais), elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumi (tādi, kas pielīdzināmi mājsaimniecībās radītiem), bateriju un akumulatoru atkritumi, liela izmēra atkritumi, tostarp matračī un mēbeles, kā arī nešķiroti atkritumi un no citiem avotiem dalīti savākti atkritumi, kuru īpašības un sastāvs ir līdzīgs atkritumiem no mājsaimniecībām.

Par sadzīves atkritumiem neuzskata atkritumus no ražošanas, lauksaimniecības, mežsaimniecības, zivsaimniecības, septiskajām tvertnēm un notekūdeņu kanalizācijas tīkla un attīrīšanas, tai skaitā notekūdeņu dūņas, nolietotus transportlīdzekļus vai būvdarbos un būvju nojaukšanas procesā radušos atkritumus, industriālās elektriskās un elektroniskās iekārtas.

Pašvaldība savā administratīvajā teritorijā atbilstoši pašvaldības saistošajiem noteikumiem par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu, ievērojot atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu un reģionālos plānus, organizē sadzīves atkritumu, tai skaitā sadzīvē radušos bīstamo atkritumu, kā arī mājsaimniecībā radīto būvniecības atkritumu apsaimniekošanu.

Sadzīves atkritumu radītāja (mājsaimniecības, tirdzniecības u.c. pakalpojumu sniegšanas uzņēmumi) pienākums ir noslēgt līgumu par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu ar uzņēmumu, kas ir saņēmis attiecīgās pašvaldības atļauju darbībai tās teritorijā.

Lielgabarīta atkritumi ir tādi, kurus to izmēru dēļ nevar un nedrīkst ievietot atkritumu tvertnēs (mēbeles, matračī u.c.). Nekustamā īpašuma īpašniekiem, valdītājiem (dzīvojamo māju apsaimniekotājiem) ir jānoslēdz līgums ar atkritumu apsaimniekotāju par liulgabarīta atkritumu savākšanas un izvešanas biežumu un laiku, informējot par to iedzīvotājus. Lielgabarīta atkritumus iedzīvotāji var nogādāt un šķiroto atkritumu pieņemšanas laukumiem arī individuāli.